

මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූ නේවාසිකයන්ගේ උපසංස්කෘතිය සහ දිළිඳුකම අතර පවතින සබඳතාවය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්²⁹

ඩබ්.එම්.ජේ. වෙල්ගම
BA Hons, MA, PhD

වරින් අමරසේකර
B.A (Pera), M.A (Pera), PQHRM (CIPM)

සංකේපය

බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්තවලට අනුව වර්ෂ 2014 දී මත්ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ වැරදි සඳහා පුද්ගලයින් 5,532 ක් නැවත මත්ද්‍රව්‍ය චෝදනා යටතේ වැරදිකරුවන් ලෙස (Reconvicted) සහ පුද්ගලයින් 3429 ක් පුනර් අපරාධකරුවන් ලෙස (Recidivist) නැවත බන්ධනාගාර ගත වී ඇත. මෙයින් පෙනීයන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය චෝදනා යටතේ එක්වරක් බන්ධනාගාරගත වූ පුද්ගලයින් නැවතත් බන්ධනාගාර ගතවීම සඳහා වැඩි ප්‍රවණතාවයක් ඇති බවයි. මේ නිසා නිදන්ගත දරිද්‍රතාවය (Chronic Poverty) ඇතිවීම සඳහා මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවූවන්ගේ සංස්කෘතිය බලපාන්නේ කෙසේදැයි සොයා බැලීම ඉතාම වැදගත් වේ. මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූ නේවාසිකයින් සමග උපදේශන වැඩසටහන් :ඤාමබ්‍රාහ්මයා ජරදාට්පි* සිදු කිරීමේ දී පැහැදිලි වන ප්‍රධාන කරුණක් වන්නේ ඔවුන් තුළ පවතින ආකල්ප, විශ්වාස හා හැසිරීම් රටාවල සමාන බවක්, පොදු බවක් ඇති බවයි. එබැවින් ඔවුන් නියෝජනය කරන උප සංස්කෘතිය නිසා මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇති ඇබ්බැහියෙන් නිදහස්වීමට අපහසු වීම හේතුවෙන් එහි ප්‍රතිඵල ලෙස දිළිඳුකමේ විසම වක්‍රයට හසු වී සිටින්නේදැයි පර්යේෂණයට ලක් කිරීම කාලෝචිත බව පෙනී යයි. මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූ පුද්ගලයින් නියෝජනය කරන උපසංස්කෘතිය ඔවුන් දිළිඳු වීමට බලපාන්නේ කෙසේදැයි හඳුනා ගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. ඊට අමතරව නිදන්ගත දරිද්‍රතාවය ඇතිවීම සඳහා මත්ද්‍රව්‍ය වලට ඇබ්බැහිවූවන්ගේ සංස්කෘතිය බලපාන

²⁹ භාෂා සංස්කරණය: නාලක ජයසේන

ආකාරය හඳුනා ගැනීම සඳහා ද මෙම පර්යේෂණය තුළින් අපේක්ෂා කරයි. මෙම පර්යේෂණය සිදු කිරීම සඳහා මානව ප්‍රජාක්‍රමවේදය (Ethnomethodology) තුළ පවතින දැනුම භාවිතා කරනු ලබයි.

ප්‍රමුඛ පද: නිදන්ගත දරිද්‍රතාවය, උප සංස්කෘතිය, මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවූවන්, මානව ප්‍රජාක්‍රමවේදය

1 හැඳින්වීම

බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව දත්තවලට අනුව වර්ෂ 2010 දී වරදකරුවන් 32,128 ක් ද වර්ෂ 2011 දී වරදකරුවන් 27,018 ක් ද වර්ෂ 2012 දී වරදකරුවන් 28,391 ක් ද වර්ෂ 2013 දී වරදකරුවන් 30,760 ක් ද විවිධ අපරාධ සම්බන්ධයෙන් බන්ධනාගාර ගත වී ඇත. 2014 වර්ෂයේ දී බන්ධනාගාර වූ මුළු පුද්ගලයින් ගණන 27,588 ක් වන අතර එයින් සුරාබදු චෝදනා (excise Offences) යටතේ වැරදිකරුවන් 2802ක් ද වෙනත් අපරාධ (Other Offences) යටතේ වැරදිකරුවන් 12,796 ක් ද මත්ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ වැරදි (Narcotic Drug Offences) යටතේ පුද්ගලයින් 11,990 ක් ද බන්ධනාගාරගත ගත වී ඇත. එම වර්ෂයේ දී මත්ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධයෙන් චෝදනා යටතේ බන්ධනාගාරගත වූ වැරදිකරුවන්ගෙන් 11,822 ක් පිරිමි පුද්ගලයින් වන අතර ගැහැනු පුද්ගලයින් නියෝජනය කරන්නේ 168 ක සංඛ්‍යාවක් පමණි. එසේම බන්ධනාගාරය තුළ වැඩි වශයෙන් සිටින්නේ මත්ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ වැරදි යටතේ චෝදනා ලැබූ නේවාසිකයින්ය. 2014 දී මුළු නේවාසිකයින්ගෙන් 43% ක ප්‍රතිශතයක්ම මත්ද්‍රව්‍යවලට සම්බන්ධ වැරදිකරුවන් නියෝජනය කරන බව බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්තවලින් පැහැදිලි වේ. මත්ද්‍රව්‍ය සඳහා ඇති ඇබ්බැහියෙන් මිදීමට අපහසු වීමත් ඇබ්බැහිය පවත්වාගෙන යාම නිසාත් නැවත නැවත බන්ධනාගාර ගත වෙමින් පුද්ගලයින් මෙම උප සංස්කෘතියට ඇතුළත් වේ. මෙලෙස බන්ධනාගාර ගතවන පුද්ගලයින් තුළින් දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වන්නේ ඔවුන් දිළිඳුබවින් පෙළෙන බවයි.

මත්ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහිය සහ අධ්‍යාපනය අතර ද පවුලේ ආදායම අතර ද විවාහක අවිවාහක තත්ත්වය අතර ද සබඳතාවයක් පවතී. බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්තවලට අනුව වර්ෂ 2014 දී බන්ධනාගාර ගත වූ නේවාසිකයන්ගෙන් 6,245 ක් විවාහ නොවූ පුද්ගලයින්ය. නේවාසිකයින් 5712 ක් විවාහකයින් විය. වැන්දඹුවන් 16 දෙනෙකු ද දික්කසාද වූවන් 17 දෙනෙකු ද බන්ධනාගාර ගත වී ඇත. මෙයින් පැහැදිලි වන ප්‍රධාන කරුණක් වන්නේ මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීම හා විවාහ නොවී සිටීම අතර සමීප සබඳතාවයක් පවතින බවයි. එසේම එම වර්ෂයේදී නේවාසිකයන් 1636 ක් පාසල් ගොස් නැත. වසර 1 සිට 5 දක්වා නේවාසිකයන් 2,189 ක් ද වසර 6 සිට 9 දක්වා නේවාසිකයන් 4583 ක් ද අ.පො.ස. (සා/පෙළ) හා (උ/පෙළ) දක්වා නේවාසිකයින් 3569 ක් ද උපාධිධාරී නේවාසිකයින් 39 ක් ද මත්ද්‍රව්‍ය චෝදනා යටතේ බන්ධනාගාර ගතවූවන් නියෝජනය කරන බව බන්ධනාගාරගත දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත දක්වා සිටී. මෙයින් පෙනී යන්නේ මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වීම සහ

අඩු අධ්‍යාපනය අතර සබඳතාවයක් පවතින බවයි. එලෙස බන්ධනාගාරය තුළ සිටින මත්ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ වැරදි යටතේ නේවාසිගත කරන ලද පුද්ගලයින් ඔවුන්ට ආවේණික වූ උපසංස්කෘතියක් නියෝජනය කරයි. ඔවුන් නියෝජනය කරන උපසංස්කෘතිය තුළ දී ඔවුන් දිළින්දන් බවට පත්වන්නේ ද යන්න පිළිබඳව පර්යේෂණයට ලක් කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. එයින් ඔවුන්ගේ උපසංස්කෘතිය සහ දිළිඳුකම අතර පවතින සබඳතාවය හඳුනා ගැනීමට හැකි වේ.

මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූ පුද්ගලයින් ඇබ්බැහියෙන් ඉවත් නොවන්නේ ඔවුන් ගොඩනගා ගත් උපසංස්කෘතිය නිසා ද?, පුද්ගලයින් නැවත නැවත බන්ධනාගාර ගතවීම ඔවුන්ගේ උපසංස්කෘතියේ එක් ලක්ෂණයක් වන්නේ ද? සහ මෙම උපසංස්කෘතිය මගින් ඔවුන් නිදන්ගත දිළින්දන් බවට පත් කරන්නේ ද යන පර්යේෂණ ගැටලු මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගොඩනගා ගෙන ඇත.

මෙම පර්යේෂණ සිදු කිරීම සඳහා මානව ප්‍රජාක්‍රමවේදය (Ethnomethodology) තුළ පවතින දැනුම භාවිත කරනු ලබයි. එමඟින් බලාපොරොත්තු වන්නේ පුද්ගලයන්ගේ දෛනික ජීවිතයේ ක්‍රියාකාරකම් හා ජීවන අත්දැකීම්, සිදුවීම්, භාවිතයන් හා සංස්කෘතිය පිළිබඳ සවිස්තරාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා මානවවංශ ලේඛන විධික්‍රමය (Ethnography Method) යොදා ගැනීමයි. එහිදී මෙම පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රත්‍යෙක අධ්‍යයන (Case Study) උපවිධික්‍රමය භාවිතා කරනු ලබයි. ඊට අමතරව බන්ධනාගාරය තුළ සේවය කරන බන්ධනාගාර නිලධාරීන්ගේ (පුනරුත්ථාපන නිලධාරීන්, ජේලර්වරුන් හා නියාමකවරුන්) අත්දැකීම් හඳුනාගනිමින් තොරතුරු රැස්කර ගැනීම සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා යොදා ගනු ලබයි.

එළිමහන් බන්ධනාගාරයක් තුළ සිටින මත්ද්‍රව්‍ය වෝදනා යටතේ වරදකරුවන් වූ නේවාසිකයින් අධ්‍යයනය නියැදිය ලෙස යොදා ගනු ලබයි. මෙම බන්ධනාගාරය තුළ අවුරුදු 22කට වැඩි පිරිමි නේවාසිකයින් පමණක් රැඳී සිටී. ඔවුන්ගෙන් ප්‍රත්‍යෙක අධ්‍යයනය පහක් ගොඩනගනු ලබයි. ඊට අමතරව බන්ධනාගාර නිලධාරීන් දසදෙනෙකු සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන නිසා ඔවුන් ද මෙම පර්යේෂණයේ නියැදිය නියෝජනය කරයි.

2 සාහිත්‍යය විමර්ශනය

අන්තර්ජාතික හා ජාතික වශයෙන් මත්ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ මාතෘකා යටතේ සිදු කර තිබෙන පර්යේෂණ රාශියක් දැකගත හැකිය. බන්ධනාගාර ගතවන සිරකරුවන් මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වීම පිළිබඳවත් සිදු කොට තිබෙන පර්යේෂණ නියෝජනය කරන්නේද ඉන් එක් ක්ෂේත්‍රයකි. “National Institute on drug Abuse Research Monograph Series: Drug Abuse treatment in Prisons and Jails” නම් ග්‍රන්ථය මඟින් බන්ධනාගාරයක් තුළදී නේවාසිකයන්ට සිදු කළ යුතු ප්‍රතිකාර පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් සිදු කරනු ලබයි. එම ග්‍රන්ථයෙහි ඇතුළත් වන M Farnk Tims සහ Carl G Leukefeld (1992) යන පර්යේෂකයින් විසින් රචිත “The Challenge of Drug Abuse treatment in Prisons and Jails” යන ලිපිය තුළින් විග්‍රහ කරන්නේ පුනරුත්ථාපන වැඩ සටහන්

පිළිබඳ පවතින පොදු විවේචනය වන්නේ ඒවා වැඩදායී නොවූ නිශ්ඵල ක්‍රියාවක් බවයි. (A Common Criticism of offender rehabilitation Programs is that ‘Nothing work) බන්ධනාගාර තුළ ක්‍රියාත්මක වන පුනරුත්ථාපනය ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව මෙරට ජනතාව තුළ ද පවතින්නේ ධනාත්මක ආකල්පයක් නොවේ. ප්‍රධාන වශයෙන් මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවූවන් උපදේශනය (Drug Counseling) ඔස්සේ ඔවුන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සම්බන්ධ ආකල්ප වෙනස් කළ නොහැකි යැයි ඇතැම් පුද්ගලයින් පමණක් නොව ඇතැම් බන්ධනාගාර නිලධාරීන්ද විශ්වාස නොකරයි. මත්ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ වෝදනා යටතේ සිටින නේවාසිකයින් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ එක් වැඩසටහනක් ලෙස මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ උපදේශනය යොදා ගනු ලබයි. මේ නිසා බන්ධනාගාර තුළ ක්‍රියාත්මක වන පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලියේ එක් ප්‍රධාන අංගයක් වන මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ උපදේශනය නේවාසිකයින්ගේ ආකල්ප වෙනස් කිරීම සඳහා කොතෙක් දුරට ඉවහල් වී තිබේදැයි පර්යේෂණය කොට සොයා ගත යුතු ක්‍ෂේත්‍රයකි.

වර්ෂ 1959 දී ඕස්කා ලුවිස් (Lewis, 1966) විසින් “Five Families: Mexican Case Studies in the Culture of Poverty” නමින් ප්‍රත්‍යයක අධ්‍යයනයක් සිදු කරමින් රචනා කරන ලද දිළිඳුබවේ සංස්කෘතිය (The Culture of Poverty) නම් රචනයට අනුව ඔහු දක්වන්නේ පුද්ගලයින් දුප්පත් වීම සඳහා ඔවුන් නියෝජනය කරන සංස්කෘතිය බලපාන බවයි. පුද්ගලයින් නියෝජනය කරන උපසංස්කෘතිය නිසාම ඔවුන් දිළිඳු බවින් පෙළීමටත් ඔවුන් දිළිඳුකමෙන් මිදීමටත් අසීරු වන බව ලුවිස්ගේ පර්යේෂණවලින් හෙළි විය. මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන නේවාසිකයන් තුළද උපසංස්කෘතියක් දක්නට ලැබේ. එබැවින් මෙම උපසංස්කෘතිය ඔවුන්ගේ දරිද්‍රතාවය සඳහා බලපාන්නේද යන්න සොයා බැලීම වැදගත් වේ. Robert Kaestner නම් සමාජ විද්‍යාඥයා විසින් මත්ද්‍රව්‍ය හා දුප්පත්කම අතර පවතින සබඳතාවය පිළිබඳව පර්යේෂණයක නියැලෙමින් "Does Drug use cause poverty? නම් ලිපිය රචනා කරන ලදී. ඔහු ප්‍රකාශ කරන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය අවාසිසහගත පවුල් පරිසරය (Disadvantaged family backgrounds) සමග සබඳතාවයක් පවතින බවයි (Kaestner, 1998, p17).

“Nation Institute on Drug Abuse, National Institute of health, U.S. Department of Health and human Service” නම් ආයතනය මගින් රචිත “Principles of Drug Addiction treatment : A Research Based Guide: Third edition” යන ග්‍රන්ථය මගින් මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූ පුද්ගලයෙකු දිගින් දිගටම මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කරන්නේ කුමන හේතු නිසාද යන්න සාකච්ඡා කරනු ලබයි. එහිදී පර්යේෂකයින් විසින් දක්වන ප්‍රබල අදහසක් වන්නේ දිගු කාලයක් තිස්සේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීමේ ප්‍රතිඵලය වන්නේ මොළයේ ක්‍රියාකාරීත්වය කැපී පෙනෙන ලෙස වෙනස් වීමයි. මේ නිසා පුද්ගලයෙකු විසින් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම නතර කළද මත්ද්‍රව්‍යවල බලපෑම දිගු කාලීනව මොළයේ ක්‍රියාකාරීත්වයට බලපෑම් ඇති කරන බවයි. මෙමගින් පෙනී යන්නේ නේවාසිකයෙකුට උපදේශන සැසිවලට සහභාගී කරවා ගැනීමෙන්

පසුව කෙටිකාලයකින් නැවත මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීම ආරම්භ කරන්නේ නම් ඔහුට මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම ආරම්භ කරන්නේ නම් ඔහුට මත්ද්‍රව්‍යවලින් මිදීමට ඇති ඉඩකඩ ඇතිවී යන බවයි. කුමන හෝ හේතුවක් මත උපදේශන ක්‍රියාවලිය අතරතුරදී නේවාසිකයෙකු කිනම් හෝ මත්ද්‍රව්‍යයක් භාවිතා කළහොත් එය සෘජුවම ඔහුගේ / ඇයගේ මොළයේ ක්‍රියාකාරීත්වයට හා ආකල්පවලට බලපෑමක් ඇති කරනු ලබයි. මීට අමතරව මෙම ග්‍රන්ථයට අනුව මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ ප්‍රතිකාර සඳහා පලදායී වන එළඹුම් ලෙස විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සහ සායනික භාවිතය (Clinical Practice) ඉවහල් වී ඇති බව දක්වනු ලබයි. ඉහත සඳහන් ආයතනය මගින්ම සම්පාදිත “Principles of Drug Abuse Treatment For Criminal Justice Populations: A Research Based Guide” යන ග්‍රන්ථය මගින් අපරාධකරුවන්ට ප්‍රතිකාර කිරීමේ දී භාවිත කළ හැකි මූලධර්ම පිළිබඳ සාකච්ඡා කරනු ලබයි. එහි සඳහන් කර ඇත්තේ මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇති ඇබ්බැහිවීමෙන් මිදීම සඳහා පලදායී ප්‍රතිකාරය ක්‍රම අවශ්‍ය කරන බවයි. ඊට අමතරව නේවාසිකයින්ගේ හැසිරීම් රටා වෙනස් කිරීම සඳහා ප්‍රතිකාර සමත් විය යුතුය, ප්‍රතිකාර කරන කාලයේ දී මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය පිළිබඳව නියාමනය කළ යුතුය, මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවූවන් නැවත ප්‍රජාවට ප්‍රවිශ්ට වීමේදී ඔවුන් පිළිබඳව අවධානයෙන් සිටීමට අවශ්‍ය වේ, යන මූලධර්ම මෙම ග්‍රන්ථය තුළ අන්තර්ගත වේ. මෙයින් පෙනී යන්නේ නේවාසිකයෙකුට කුමන හෝ මත්ද්‍රව්‍යයක් භාවිතයට අවස්ථාවක් ලැබීම මගින් මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව ඇති ආකල්ප උද්දීපනය සඳහා වැඩි ඉඩකඩක් ඇති බවයි.

Colombo Plan සංවිධානය විසින් වර්ෂ 2000 දී ප්‍රකාශනයට පත් කරන ලද “A Primer on Relapse Prevention” නම් ග්‍රන්ථය මගින් පුද්ගලයෙකු මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීම සඳහා බලපාන අවධානම් සාධක (Risk Factors) පිළිබඳ සාකච්ඡා කරනු ලබයි. ඒ අනුව පාරිසරික සාධක, සමාජමය සාධක , කායික විද්‍යාමය සාධක, සහ මනෝවිද්‍යාත්මක සාධක මත පුද්ගලයෙකු මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම සඳහා පෙළඹෙන බව දක්වා සිටියි. මෙලෙස දක්වා ඇති සාධක පුද්ගලයෙකු නැවත බන්ධනාගාර ගතවීම සඳහා බලපෑ හැකිය. විශේෂයෙන්ම මනෝවිද්‍යාත්මක වශයෙන් සැලකූ විට පුද්ගලයෙකුගේ පෞරුෂ දුර්වලතා (Personality Disorder), ආත්ම සම්මානය අඩුවීම (Low self esteem), ඉවිඡාභංගත්වය (Frustration) වැනි සාධක පුද්ගලයෙකු නැවත බන්ධනාගාර ගතවීමට බලපෑ හැකිය.

එච්. එම්. එස්. වැනු බණ්ඩාර (2004) විසින් රචිත “සමාජය පෞරුෂය සහ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය : මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයේ මනෝසමාජීය ලක්ෂණ සහ විසඳුම් මාර්ග” යන කෘතියට අනුව පුද්ගලයෙකු මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වීම සඳහා බලපාන හේතූන්ගේ ත්‍රිවිධ දිශානති (Triple Polarity of Causes) ඇති බව දක්වයි. එනම් මත්ද්‍රව්‍ය (Substance), පරිසරය (Environment) සහ පෞරුෂය (Personality) යන හේතු වේ. තවදුරටත් කර්තෘ පැහැදිලි කරන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය වර්ගය සහ බලපෑම (Type of Drug and effect) සහ පරිසරය යනාදී සාධක නිෂ්ක්‍රීය එළඹුම් ප්‍රවේශයට (Passive Approach) අයත්වන බවයි. සක්‍රීය එළඹුම් ප්‍රවේශයට (Active Approach)

සඳහා පුද්ගල පෞරුෂය අයත් වේ. “මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය පිළිබඳ තීරණය ගන්නේ පුද්ගලයන් එහි වගකීම සහ ඉන් ඉවත් වීමේ වගකීමද පුද්ගලයා සතු වේ. මේ නිසාය මෙය සක්‍රීය ඵලඹුම ලෙස දැකින්නේ ය (බණ්ඩාර 2004, 15-16) . මෙයින් ධ්වනිත වන්නේ පුද්ගලයෙකු නැවත මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමු වීම සඳහා ඔහුගේ පෞරුෂය තුළ පවතින දුර්වලතා වැඩි වශයෙන් හේතුවන බවයි.

පුද්ගලයෙකු මත්ද්‍රව්‍ය නැවත භාවිතයට යොමු වීමේ හේතු සාධක පර්යේෂණය කිරීම සඳහා සමීක්ෂණයක් ලංකාවේ තිබෙන මත්ද්‍රව්‍ය විශෝධන මධ්‍යස්ථාන 05 ක් යොදා ගනිමින් අන්තරායකර ඖෂධ පාලක ජාතික මණ්ඩලය (National Dangerous Drug Control Board) විසින් සිදු කොට ඇත. එය වර්ෂ 2013 දී “ශ්‍රී ලංකාවේ මත්ද්‍රව්‍ය දුර්භාවිතය පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක ලිපි එකතුව (11 වන කොටස) නමින් මුද්‍රණය කර ඇත. එම ග්‍රන්ථයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මත්ද්‍රව්‍ය ප්‍රතිකාර ක්‍රමවේදයන්හි ප්‍රතිඵලදායක බව පිළිබඳ සමීක්ෂණය - මධ්‍යස්ථාන අනුව” යන ලිපිය යටතේ අන්තරායකර ඖෂධ පාලක ජාතික මණ්ඩලයේ මධ්‍යස්ථාන, මිතුරු මිතුරෝ සංවිධානය, නව ජීවන මධ්‍යස්ථානය, පුවක් පිටිය ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානය සහ අරුණෝදය මධ්‍යස්ථානය පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් සිදුකොට ඇත. ඔවුන් සිදුකර තිබෙන සමීක්ෂණයට අනුව පුද්ගලයෙකු නැවත මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීමට බලපෑ හේතු සාධක ලෙස යහළුවන්ගේ භාවිතය දැකීම, හෙරොයින්වලට ඇති කැමැත්ත අඩු නොවීම, මනස පාලනය කරගත නොහැකිකම, කායික විරමණ ලක්ෂණවලින් මිදීමට, මධ්‍යස්ථානයේ ඇති අඩුපාඩු, ජීවිතයේ අරමුණක් නැතිකම, ජීවිතය ගැන කළකිරීම, මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇති ආශාව අඩු නොවීම, මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ සමාජයේ පවතින මිත්‍රාමත පිළිබඳ අදහස සහ පවුල හා සමාජ සබඳතාවල ස්වරූපය ආදිය බලපාන බව සොයාගෙන ඇත.

3 සංස්කෘතිය හා උපසංස්කෘතිය

මානව කණ්ඩායමක් තවත් කණ්ඩායමකින් වෙන්කර හඳුනාගත හැක්කේ ද මානවයා වෙනත් සත්ත්වයන්ගෙන් වෙන්කර හඳුනා ගත හැක්කේ ද සංස්කෘතිය : කමකළුමරු* නිසාය. හැසිරීම, නීතිරීති, භාෂාව, තාක්ෂණය, ඇඳුම්-පැළඳුම්, සදාචාරය, සිරිත් - විරිත් ආදී සියල්ලම සංස්කෘතියට අයත්ය. ඕනෑම සමාජයක දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වන්නේ එම සමාජයට ආවේණික වූ සංස්කෘතියක් පැවතීමයි. පෙරදිග හා අපරදිග රටවලට ආවේණික වූත්, වෙනස් වූත් සංස්කෘතියක් හඳුනා ගත හැකිය. උදාහරණයක් වශයෙන් බටහිර රටවල පවතින සංස්කෘතියන්ට වඩා ආසියානු, අප්‍රිකානු රටවල පවතින සංස්කෘතියන් වෙනස් වේ. එපමණක් නොව ආසියානු, අප්‍රිකානු, ලතින් ඇමෙරිකානු කලාපවල පවතින සංස්කෘති තුළ ද විවිධ වෙනස්කම් පවතී. උදාහරණයක් වශයෙන් ආසියානු කලාපයට අයත්වන ඉන්දියාව, ශ්‍රී ලංකාව, පාකිස්ථානය, මාලදිවයින වැනි රටවල පවා සංස්කෘතික වශයෙන් බොහෝ වෙනස්කම් දක්නට ලැබේ. සංස්කෘතිය නිර්මාණය කිරීමේ සුවිශේෂී හැකියාව ඇත්තේ මිනිසාටය. ඔහු හැසිරෙන්නේ සත්ත්වයින් මෙන් ජීව විද්‍යාත්මක මෙහෙය වීමක් මත නොවේ. ඔවුන් හිතාමතා පරිස්සමෙන් හැසිරේ. ඔවුන් විසින්ම හැසිරීම් නිර්මාණය කරගෙන අන් අයට කියා දෙයි. බෙදා හදා ගනියි.

මෙය සිදු කළ හැක්කේ මිනිසාට පමණි. මිනිසා සමාජයේ සමාජිකයෙකු ලෙස ජීවත් වීම තුළින් ලබා ගන්නා දැනුම, විශ්වාසය, කලාව, සදාචාරය, නීතිය, සිරිත් - විරිත්, හැකියාවන්, පුරුදු ආදී සියල්ලම සංස්කෘතියට අන්තර්ගතය. සංස්කෘතිය යනු පුද්ගලයා සමාජයේ ජීවත් වෙමින් ලබා ගන්නා දෙයක් මිස පාරම්පරිකව ජීව විද්‍යාවෙන් ලැබෙන්නක් නොවේ. එය පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ඉගෙන ගත් වර්ධාවකි.

සංස්කෘතිය මිනිසාගේ ජීවිතයටම ඇලී තිබෙන සාර්ව මට්ටමේ සංකල්පයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. මානව විද්‍යාඥයින් හා සමාජ මානව විද්‍යාඥයින් විසින් සංස්කෘතිය පිළිබඳ නිර්වචනයන්, අදහස්, වර්ගීකරණ රාශියක් ඉදිරිපත් කොට ඇත. “සංස්කෘතිය යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ ද මෙසේ සමාජයේ බහුතරය විසින් දැන නියම කරගෙන ඇත්තා වූ හැසිරීම් මෝස්තරය හෙවත් රටාව යැයි කිව හැක.” (අමරසේකර, 2002,29). එඩ්වඩ් ටයිලර් නම් මානව විද්‍යාඥයා දක්වන්නේ දැනුම, විශ්වාසය, කලාව, සදාචාරය, නීති-රීති, සිරිත්-විරිත් හා වෙනත් හැකියාවන්ගේ එකතුව සංස්කෘතිය බවයි. “ටයිලර් කියන හැටියට සංස්කෘතිය යනු සංකීර්ණ ඒකකයකි. එය කැලිවලට කඩා වටහාගත නොහේ. ඕනෑම ජාතියක්, සංස්කෘතියක් විවිධ අංග වලින් යුත් නිසා ඒ අංග එකට එක් වූ විට සංකීර්ණ වූවක් බවට පත් වෙයි. ටයිලර් ඊළඟට සංස්කෘතියට යම් යම් විවිධ කොටස් ඇතුළත් වූ බව කියයි. දැනීම, විශ්වාස, ඇඳහිලි, කලා ශිල්ප, සදාචාරය, නීතිය, චාරිත්‍ර-චාරිත්‍ර මිත් සමහර ඒවාය.” (රත්නපාල, 1995,7). සංස්කෘතිය පිළිබඳව අදහස් දැක් වූ රැල්ෆ් ලිප්ටන් නම් මානව විද්‍යාඥයා පවසන්නේ සංස්කෘතිය පරපුරෙන් පරපුරට ඉගැන්වීම සඳහා සමාජානුයෝජනය (Socialization) යොදා ගන්නා බවයි. සංස්කෘතිය පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේදී එයට අදාළ වන සංකල්ප, වර්ගීකරණ කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. උදාහරණ වශයෙන් විවෘත සංස්කෘතිය (Explicit Culture), ආචාර සංස්කෘතිය (Implicit Culture), සංස්කෘතික විසරණය (Cultural Diffusion), සංස්කෘතික ගැටුම (Cultural Conflict), ප්‍රතිසංස්කෘතිය (Counter Culture) සහ උපසංස්කෘතිය (Subculture) ආදිය දැක්විය හැක. සමාජයේ වෙසෙන මිනිසුන් විසින් සංස්කෘතිය භුක්ති විඳින ආකාරය අනුව ඉහත සඳහන් සංකල්ප හා වර්ගීකරණයන් බිහි වී ඇති බව පෙනී යයි.

3.1 උපසංස්කෘතිය යනු කුමක් ද?

මෙරට තුළ දක්නට ලැබෙන විශ්වවිද්‍යාල, යාවක, පොලිස්, හමුදා, ක්‍රීරෝද රථ රියදුරන්, රොබී ජනයා, නාගරික පැල්පත්වාසීන් හා බන්ධනාගාරය ආදී ක්‍ෂේත්‍රවල ඔවුන්ට ආවේණික වූ උපසංස්කෘතියක් අපට හඳුනාගත හැකිය. මේවා ප්‍රධාන සංස්කෘතියට එකඟව යන නමුත් යම් යම් වෙනස්කම් සහිත සංස්කෘතිකාංගවලින් සමන්විත වේ. “උප සංස්කෘතියක් යනු පොදු සංස්කෘතිය පිළිගන්නා අතරම එයින් පැහැදිලිවම වෙනස් වූ සිරිත්-විරිත් හා සම්ප්‍රදායන්ගෙන් යුක්ත වූ ජන කණ්ඩායමක හැසිරීමයි. මිනිසා භාෂාව, ආගම, රැකියාව, වයස, ජනවාර්ගිකත්වය, භූගෝලීය විවිධතාවය, ගිහි පැවිදි බව, ප්‍රාදේශීයත්වය පදනම් කරගෙන විවිධ උපසංස්කෘති ඇති කරගනියි.” (හේමන්ත, 2006, 17).“සමාජයේ ඇතුළත ඉන්නා අනුකොටසක් පමණක් සමහර

වාරිත-වාරිත අනුගමනය කරයි නම් ඒ සමාජ උප-සංස්කෘතියයි. ඔවුන් ප්‍රධාන සමාජයේ සංස්කෘතිය පිළිගන්නා අතර ඔවුන්ට සුවිශේෂ වූ සංස්කෘතික අංග ඇතිව ජීවත්වන්නෝය” (රත්නපාල, 2001, 54). උපසංස්කෘතියක දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වන්නේ එයටම ආවේණික වූ සුවිශේෂී පිළිගැනීම් හා භාෂා ව්‍යවහාරයක් දක්නට ලැබීමයි. එය මහා සංස්කෘතියට වඩා වෙනස් වූ භාවිතයකි. බන්ධනාගාරය තුළ සිටින මන්ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ වැරදි යටතේ නේවාසිගත කරන ලද පුද්ගලයින් ද ඔවුන්ට ආවේණික වූ උපසංස්කෘතියක් නියෝජනය කරයි.

4 ඇබ්බැහිගේ උපසංස්කෘතිය (The subculture of Addiction)

මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූ නේවාසිකයින්ගේ පවුල් සංස්ථාව තුළ දැකිය හැකි පොදු ලක්ෂණයක් වන්නේ ඔවුන්ගේ කුඩා කාලයේදීම දෙමාපියන්ගේ ආදරය හා රැකවරණය අහිමි වීමයි. දිශානති පවුලෙන් (Family of Orientation) පියාගේ හෝ මවගේ භූමිකාව අහිමි වීම දැකගත හැකි වේ. දෙමාපියන්ගෙන් එක් අයෙකු මිය යාම, පවුල අතහැර යාම, දික්කසාද වීම, විදේශ ගතවීම සිදු වී ඇත. බොහෝවිට මව විසින් මොවුන්ගේ කුඩා කාලයේදීම මෙරට තනිකර දමා විදේශ රටකට රැකියා සඳහා සංක්‍රමණය වීමට පෙළඹී ඇත. නැතිනම් මොවුන්ගේ කුඩාකාලයේදීම පියා පවුල අතහැර ගොස් ඇත. “මගේ කාන්තාව මේ ඇස් දෙකෙන් දැක නැහැ .නමුත් තාත්තා පොළොන්නරුවේ රැකියාවක් කරලා තියෙනවා” (සම්මුඛ සාකච්ඡා). එබැවින් මොවුන් කුඩා කළ සිට ඇති දැඩි වන්නේ තනි දෙමාපිය පවුලක් (Single Parent Family) තුළය. මේ නිසා මොවුන්ගේ දිශානති පවුල බිඳුණු පවුලක් (Broken Family) බවට පත් වී ඇති බව පෙනී යයි. පුද්ගලයෙකුගේ ළමා කාලය තුළදී දිශානති පවුලකින් සිදුකළ යුතු කාර්යභාරය, කෘත්‍ය මොවුන් වෙනුවෙන් ඉටු වී නැත. ඊට අමතරව නේවාසිකයින් විසින් ගොඩනගා ගෙන තිබෙන ප්‍රජනක පවුල තුළ ද විසංවිධානාත්මක ලක්ෂණ දැකිය හැකිය. ප්‍රජනක පවුල (Family of Procreation) නියෝජනය කරන සිය බිරිඳ ද පැවතගෙන එන්නේ බිඳුණු පවුලකින් ය. ඔවුන්ගේ භාර්යාවන්ගේද ළමාකාලය ගෙවී තිබෙන්නේ දෙමාපියන්ගේ ආදරය හා රැකවරණය යටතේ නොවේ.” විවාහ වෙද්දී බිරිඳගේ දෙමව්පියෝ සිටියේ නැහැ. තාත්තා පවුල අතහැර ගිහිල්ලා. ඒ කාලය වනවිට බිරිඳගේ අම්මා හිටියේ කටාර්වල” (සම්මුඛ සාකච්ඡා). බොහෝ නේවාසිකයින් විවාහ වනවිට තම සහකාරියගේ පවුලේ දෙමාපියන් හෝ ඔවුන්ගෙන් එක් පුද්ගලයෙකු හෝ ජීවතුන් අතර නොමැති වීම, දෙමාපියන් වෙන්වීම, අතහැර යාම, දික්කසාද වීම, මව විදේශගත වීම ආදී ලක්ෂණ දක්නට ලැබේ. මෙයින් පෙනී යන්නේ මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූවන්ගේ භාර්යාවන්ද බිඳුණු පවුලක් නියෝජනය කරන සාමාජිකයින් වන බවයි.

මෙම සාමාජිකයින් පවුලේ ගෘහමූලිකයා ලෙස තම භූමිකාව (සෘදකැ) ඉටු නොකරන අතර තම පැවරී තිබෙන කාර්ය කොටස් නිසි ආකාරයෙන් ඉටු නොකර බව පෙනී යයි. සැමියෙකු, පියෙකු ලෙස තම භාර්යාවට හා දරුවන්ට ඉටු කළ යුතු කෘත්‍යයන් මගහැරී ගොස් ඇත. ඔවුන් විවාහවීමට පෙර ගත කළ කෙළිලොල්, තනිකඩ පුද්ගලයෙකු හැසිරෙන ආකාරයෙන්ම

විවාහයෙන් පසුව ද හැසිරෙයි. උදාහරණයක් වශයෙන් විවාහයට පෙරදී තම රැකියාව සිදුකිරීමෙන් පසු වහාම තම නිවසට නොපැමිණෙන අතර මන්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීමෙන් හෝ යහළුවන් සමඟ ආශ්‍රය කිරීමෙන් පසුව රාත්‍රී කාලයේ දී හෝ අලුයම් කාලයේ දී තම නිවසට ළඟා වෙයි. මෙම පුරුද්ද ඔවුන් විවාහ වූ පසුව ද දිගින් දිගටම සිදු කරයි. සැමියෙකු, පියෙකු ලෙස තම භූමිකාවට අනුවර්තනය වීමට ඔවුන්ට නොහැකි වී ඇත. විවාහයෙන් පසුව ද මන්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම, ඒ සඳහා මුදල් යෙදවීම, යහළුවන් ආශ්‍රය කිරීම පෙර පරිදීම සිදු කරනු ලබයි.

මන්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම සඳහා යහළුවන් සමඟ කාලය ගත කළ ද ඔවුන් කෙරෙහි විශ්වාසයක් මොවුන්ට නැත. පවුලේ සාමාජිකයින් පිළිබඳව ද දැඩි විශ්වාසයක් මොවුන්ට නැත. නමුදු දෙමාපියන්, බිරිඳ, සහෝදර සහෝදරියන් හා දරුවන් සමඟ කිනම් ගැටලු තිබුණ ද දැඩි සබඳතාවයක් නොතිබුණද තමන්ට ප්‍රශ්නයක් වූ විට පවුලේ සාමාජිකයින් තමන්ට උදව් කරා වි යැයි බලාපොරොත්තුවෙන් සිටී. කෙසේවෙතත් මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීම නිසාම පවුලේ සාමාජිකයින් තුළ මොවුන් පිළිබඳ පවතින විශ්වාසය හීන වී ගොස් ඇත. පවුලේ අවශ්‍යතා පිරිමසා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදල් ලබා නොදීම, උපයන මුදල්වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් මන්ද්‍රව්‍ය සඳහා වියදම් කිරීම, නීති විරෝධී ක්‍රියා මඟින් මුදල් ඉපයීම ආදී හේතු මොවුන් පිළිබඳ අවිශ්වාසය ගොඩ නැගීම සඳහා බලපා ඇත.

මොවුන් තම ප්‍රජනක පවුලේ විශ්වාසය රැකගැනීම සඳහා ද කැප වී කටයුතු නොකරයි. ඇතැම් නේවාසිකයින් විසින් විවාහයන් කිහිපයක් සිදු කරගෙන ඇත. එපමණක් නොව ඔවුන්ට අනියම් සබඳතා ඇත. පවුලෙන් පරිහානිවල ලිංගික ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරනු ලබයි. ඇතැම් නේවාසිකයින් ගණිකාවන් ඇසුරු කිරීමට ද පුරුදු වී ඇත. එසේම මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වීම නිසාත් නිතර නිතර බන්ධනාගාර ගතවීම නිසාත් ඇතැම් නේවාසිකයින්ට තම ප්‍රජනක පවුල අහිමි වී ගොස් ඇත. එහිදී මූලික වශයෙන් සිදුවන්නේ බිරිඳ සිය පවුලෙන් වෙන් වී යාමයි. පවුල් අතහැර යාම, වෙනත් විවාහයක් සිදුකර ගැනීම, විදේශගත වී නැවත මෙරටට නොපැමිණීම ආදිය ඔවුන්ගේ පවුල තුළ දක්නට ලැබෙන ලක්ෂණයකි. ඉන්පසුව ඔවුන්ගේ දරුවන්ට තම පියාගේ හෝ මවගේ හෝ ආදරය හා රැකවරණය අහිමිවීමත් සමඟ ඔවුන්ට සිදුවන්නේ තම ආච්චි - සීයා, මවගේ හෝ පියාගේ සහෝදර සහෝදරියන් ආදී වූ තමන්ගේ ඥාතීන් යටතේ හැදී වැටීමට ය. මෙහිදී සිදුවන්නේ නේවාසිකයින් විසින් අත්විඳින ලද නිරස ජීවිතය ඔවුන්ගේ දරුවන්ද උරුම කර දීමයි. මෙම නේවාසිකයින් බිඳුණු පවුලක් නියෝජනය කරන අතර ඉන් නොනැවතී තම දරුවන්ට ද බිඳුණු පවුලක සාමාජිකයින් බවට පත් කරයි.

මොවුන්ගේ ලිංගික ජීවිතය ද ක්‍රමවත් නැත. ළමා කාලයේදීම ලිංගික ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ අත්දැකීම් ලබයි. ඇතැම්විට ඔවුන් ලිංගික අපයෝජනයට (Sexual Abuse) පවා භාජනය වී ඇත. නව යෞවන වියේදීම පූර්ව විවාහක ලිංගික (Premarital Sex) සබඳතා පවත්වා ඇත. විවාහවීමෙන් පසුව ද පවුලෙන් පරිහානිවල ලිංගික සබඳතා (Extramarital Sex) පවත්වා ගෙන යයි. විවාහ වීමට පෙර හා පසු ඔවුන් අනාරක්ෂිත ලිංගික හැසිරීම්වල නියැළී ඇත. මෙහිදී

ලිංගාශ්‍රිත රෝග (Sexual Transition Diseases) පිළිබඳව ඔවුන්ට ප්‍රමාණවත් දැනුමක් නොමැති අතර ඒ පිළිබඳව ඔවුන් සතුව පවතින දැනුම ද නොසලකා කටයුතු කරයි. උදාහරණයක් වශයෙන් රබර් කොපුවක් (Condom) නොපැළඳවා ගනිමින් ආශ්‍රය කිරීම දැක්විය හැකිය.

මොවුන් බන්ධනාගාරයෙන් පිටත දී තම දෛනික ජීවිතය ගෙනයාමේදී සමාජයේ අනෙක් පුද්ගලයින්ට පරාධීන (Dependency) නොවේ. ඔවුන් බොහෝවිට තම ශ්‍රමය විකුණා ආදායම් ලබයි. එසේ දෛනිකව මුදල් උපයා ගැනීම සඳහා නීත්‍යානුකූල නොවන ක්‍රියාකාරකම්වල හා රැකියාවල නිරත වේ. නීති විරෝධී රැකියා සඳහා උදාහරණයක් වශයෙන් මත්ද්‍රව්‍ය විකිණීම, සොරකම් කිරීම ආදිය සඳහන් කළ හැකිය. ඇතැමුන් සිගාකෑම, බස් රථවලට නැඟී හෝ නිවෙස්වලට ගොස් බඩු භාණ්ඩ විකිණීම ආදිය මගින් ආදායම් සොයා ගනී.

මොවුන් දෛනික වැටුප් හිමිවන රැකී රක්ෂා සිදු කරනු ලබයි. ස්ථීර රැකියාවක් සිදු නොකරයි. තමන්ගේ ශ්‍රමය වැය කරමින් සිදු කරන කුලී වැඩ සඳහා යොමු වී ඇත. ධීවර කටයුතු, වඩු වැඩ, මේසන් වැඩ, මුට්ට කර ගැසීම, පොදු වෙළෙඳ මධ්‍යස්ථානවල එළවළු හා බඩු භාණ්ඩ විකිණීම, බඩු පැටවීම හා බැම, පදික වේදිකාවේ බඩු විකිණීම, ගෙයින් ගෙට ගොස් භාණ්ඩ විකිණීම, ක්‍රීරෝද රථ ධාවනය කිරීම, කරණවැම් කටයුතු, වෙළෙඳ සහයකයින් ලෙස කටයුතු කිරීම, යකඩ බඩු එකතු කිරීම, සපත්තු මැසීම වැනි දෛනික වැටුප් හිමිවන රැකියාවල මොවුන් වැඩිදෙනෙකු නියැලී සිටී. එසේම මොවුන්ගේ මුදල් කළමනාකරණය ඉතාම දුර්වල මට්ටමක පවතී. අද ගැන මිස හෙට ගැන නොසිතයි. අද දින උපයන මුදල් එදින තුළම වියදම් කොට දමයි. දෛනිකව උපයන සියලුම මුදල් තම භාර්යාවට ලබා නොදෙයි. ඇතැමුන් නිවසේ වියදම සඳහා සොවිවම් මුදලක් ලබාදෙන අතර ඇතැමුන් ශතයක්වත් ලබා නොදෙයි. මුදල් පිළිබඳවත්, පවුලේ අවශ්‍යතා පිළිබඳවත් තීරණ ගන්නේ ඔවුන් විසිනි. නැවත හෙට උදය වන විට ඔහු සතුව වියදම සඳහා මුදල් නැති කරමි ය. "රූපියල් 2000ක් , 3000ක් පමණ අද හම්බ කළත් හෙට උදේ තේ එකක් බොන්න සල්ලි ඉතිරි වෙන්නේ නැහැ" (සම්මුඛ සාකච්ඡා). මොවුන්ගේ ඇබ්බැහිවීම් නිසා උදෑසනින්ම තමන්ගේ රැකියාවට හිමිවන දෛනික වැටුප ලබාගන්නා අතර එයින් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කොට මුදල් හිලවී කිරීම සඳහා වැඩ කරනු ලබයි. මෙහිදී ශ්‍රමය වැය කරමින් වැඩ කටයුතු කරන්නේ එදින ණය පියවීමටය. එනිසා දවස අවසානයේ ඔහුට ලැබෙන වැටුපක් නැත.

ඇතැම් නේවාසිකයින් තමන් උපයන මුදල් වලින් 1/3ක් පමණ නිවසට ලබාදෙන අතර ඉතිරිය මත්ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම සඳහා කැප කරයි. කිසිම විටක මුදල් ඉතිරි කිරීම (ෆීඩ්බැක්) සඳහා පෙළඹෙන්නේ නැත. බොහෝ දෙනෙකුට බැංකු ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් (Savings Account) නැත. ඇතැමුන්ට බැංකු ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් පැවතියද ගිණුමේ ශේෂය පවතින්නේ ඉතා සුළු මුදල් ප්‍රමාණයක් වන අතර ඇතැමුන්ගේ බැංකු පොත්වල ශේෂයක් නැත. මේ නිසා ඔවුන් නීති විරෝධී කටයුතුවල නියැලීම හේතුවෙන් දඩ මුදලක් ගෙවීමට සිදු වූහොත් එය ද ගෙවා ගැනීමට තරම් වත්කමක් ඔවුන්ට නොමැත. බොහෝවිට ඔවුන්ගේ දඩමුදල් ගෙවන්නේ දෙමාපියන් හෝ සහෝදර සහෝදරියන් හෝ ශ්‍රෝතින් විසිනි. ඇතැමුන් දඩමුදල් ගෙවීමට

නොහැකිව බන්ධනාගාරය තුළ වැඩිකාලයක් ගත කරයි. මෙලෙස දඩ මුදල් ගෙවා ගැනීමට නොහැකිව බන්ධනාගාරය තුළ වැඩි කාලයක් ගත කරන නේවාසිකයින්ට එසේ සිදු වී ඇත්තේ මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වීම නිසා පුද්ගල අන්තර්සබඳතා බිඳවැටීම , හුදකලා වීම සහ විශ්වාසය කඩ කිරීම ආදී වූ හේතුවෙනි.

මෙම නේවාසිකයින්ගෙන් බොහෝදෙනෙකු මත්ද්‍රව්‍ය විකිණීම සඳහා පෙළඹී ඇත්තේ ඔවුන් මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීම නිසාවෙනි. තමන්ට දිනකට අවශ්‍ය කරන මත්ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය සකසා ගැනීම සඳහා මත්ද්‍රව්‍ය විකිණීම සිදුකරයි. උදාහරණයක් ලෙස තමන්ට අවශ්‍ය කරන හෙරොයින් ප්‍රමාණය වෙන්කර ගැනීම සඳහා හෙරොයින්වලට විවිධ පෙනිවර්ග කුඩුකොට ඒවා මිශ්‍ර කොට විකිණීම දැක්විය හැකිය."බිස්නස් කරන්න ගෙන කැලිවලින් ටිකක් ගහලා පෙනි එකතු කරනවා"(සම්මුඛ සාකච්ඡා)

මොවුන්ගේ ළමා කාලය ඉතාමත් කෙටිය. මුදල් ඉපයීම සඳහා ඉක්මනින්ම කුලීවැඩ සඳහා යොමු වෙයි. මුලින්ම සිදුවන්නේ තම අධ්‍යාපනයට සමුදීමයි. ඇතමුන් පාසල් නොයන අතර ඇතැමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය පමණක් ලබයි. සුළු ප්‍රමාණයක් ද්විතීයික අධ්‍යාපනයේ(ඡ්‍රදබෝරහ ආමප්ප්සඳබ) ලබා ඇත. ඒත් සමග දහම් පාසල් අධ්‍යාපනය ලැබීම සහ ඉරිදා පාසල් යාම(මබෝහ ්ෂයදදක) ආදිය ද නතර කරනු ලබයි. ළමා කාලයේදී ම විවිධ රැකියා සඳහා යොමුවුවද තමන් සිදුකරන රැකියාව දියුණුකර ගැනීම සඳහා වෘත්තීය පුහුණුවක් හෝ ලබාගැනීමට මොවුන් උනන්දු නොවේ. මේසන් වැඩ, වඩු වැඩ, අලෙවිකරණය, කරණවැම් ආදී කටයුතු පිළිබඳ වෘත්තීය පුහුණුව තුළින් තම රැකියාවේ දියුණුව ඇති කර ගැනීම පිළිබඳව ඔවුන්ට අපේක්ෂාවක් නැත. එපමණක් නොව තම රැකියාව දිගින් දිගටම සිදු නොකර ඉක්මනින් වෙනස් කිරීමට මොවුන් පෙළඹෙයි. දිනකට මුදල් ඉපයීම සඳහා ඕනෑම කුලී වැඩක් සිදු කරනු ලබයි. ඇතැම් නේවාසිකයින් වාහනවලින් බඩු බෑම, මුට්ට කර ගැනීම, යකඩ බඩු එකතු කිරීම, පොදු වෙළෙඳ පොළෙහි එළවළු විකිණීම වැනි කුලී වැඩ මාරුවෙන් මාරුවට සිදු කරයි. ඇතමුන් සංචාරකයින් සඳහා වෙළෙඳුම් සිදු කිරීම, සංචාරකයින්ට මඟපෙන්වීම, මුහුදු වෙරළ ආශ්‍රිත විනෝද ක්‍රීඩා සංවිධානය කිරීම ආදී ආර්ථික කටයුතුවල දිනෙන් දින සිදු කරයි.

මෙම පුද්ගලයින් ඉක්මනින් විවාහ සංස්ථාවට ඇතුළත් වෙයි. වයස අවුරුදු 18 සපිරීමටත් පෙර ඇතමුන් විවාහ වෙයි. අඩු වයසින් විවාහයන් සිදුකර ගැනීම මොවුන් තුළින් පැහැදිලි වන කරුණකි. බොහෝවිට ඔවුන් විවාහ වන්නේ ප්‍රේම සබඳතා තුළිනි. ඇතැම්විට තම ශෝති පරම්පරාවේ ස්ත්‍රියක් සමග විවාහ වීම ද දක්නට ලැබේ. මීට හාත්පසින්ම වෙනස් වූ නේවාසිකයින් ද දක්නට ලැබේ. එනම් ඔවුන් කිසිදා විවාහ නොවීමයි. ඇතමුන් පවසන්නේ ඔවුන් නැවත විවාහ සංස්ථාවට ඇතුළත් නොවන බවයි. "කුඩුත් ගැහුවා, වයසත් ගියා, බැන්දෙන් නැහැ" (සම්මුඛ සාකච්ඡා) ඇතැම් නේවාසිකයින් විවාහයන් කිහිපයක් සිදු කොට ගෙන ඇත. එහිදී විවාහ ලියාපදිංචි කිරීම වැදගත් කටයුත්තක් ලෙස අවධානය යොමු කොට නැත. විවාහය පිළිබඳ ඇත්තේ තදබල බැඳීමක් නොවේ. වෙන්වීම, හැරයාම හා දික්කසාදවීම පිළිබඳව

කම්පාවට පත් නොවේ. පූර්වවෛවාහික ලිංගික සබඳතා (Premarital Sex) මොවුන් තුළ වැඩිවීමත් පවුලෙන් පරිබාහිරව ලිංගික අවශ්‍යතා (Extramarital Sex) ඉටුකර ගැනීම පෙළඹීමත් නිසා විවාහය පිළිබඳව ඇත්තේ දියරු හැඟීමකි.

මෙම නේවාසිකයින් තමන්ගේ පදිංචි ස්ථානය (Dwelling) කලින්කලට වෙනස් කරයි. තමන්ගේ ඥාතීන්ගේ හෝ හිතමිතුරන්ගේ නිවෙස්වල අවුරුදු කිහිපයක් පදිංචි වී සිටීම දක්නට ලැබේ. ඇතැමුන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් නිදහස්වීම අරමුණු කරගෙන ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට සංක්‍රමණය වී අවුරුදු කිහිපයක් ගත කරනු ලබයි. මෙලෙස ඔවුන් තම පදිංචි ස්ථානය වෙනස් කළ ද ඔවුන්ට සම්පූර්ණයෙන්ම මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය අතහැර දැමීමට සමත් නොවේ. ඔවුන් ඇබ්බැහි වූ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය කෙටි කාලයකට අතහැර දැමුවද වෙනත් මත්ද්‍රව්‍යයක් විකල්ප ලෙස භාවිතයට ගනී. උදාහරණයක් වශයෙන් හෙරොයින් භාවිතයට ඇබ්බැහි වූ පුද්ගලයෙකු ඒවා භාවිතය තාවකාලිකව අත්හරින විට දී සිගරට් හා ගංජා භාවිතයට යොමුවීම දැක්විය හැකිය. විශේෂයෙන්ම තම ඥාතීන්ගේ නිවෙසක පදිංචි වී සිටින අතරතුරේදී තමන්ගේ අනාගත සහකාරිය පවා සොයා ගන්නා බව පෙනී යයි. ඔවුන්ගේ විවාහය පවා තීරණවීමට මෙවැනි භූගෝලීය චලනය (Geographical Mobility) හේතු වේ. නමුදු ඔවුන් මෙලෙස කෙටිකාලීනව වාසය කරන ස්ථාන අතහැර නැවත තමන්ගේ ස්ථීර පදිංචි ස්ථානයට සංක්‍රමණය වේ. එලෙස සංක්‍රමණය වීමත් සමඟ පෙර පැවති හැසිරීම් රටාව ඇවිස්සෙන අතර නැවත මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීම හේතුවෙන් ගැටලු රාශියක් තම පවුල් ජීවිතයට එකතු කොට ගනී.

මත්ද්‍රව්‍ය චෝදනා යටතේ සිරගත වී සිටින නේවාසිකයින් බොහෝදෙනෙකු බහුවිධ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන්නන්ය (Multiple Drug User). දුම්කොළ ඉරීම, ගංජා පානය, හෙරොයින් භාවිත කිරීම, පෙති වර්ග, මෝදක වර්ග හා පැණි වර්ග පානය ආදී වූ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය එකකට වඩා සිදු කරයි. මොවුන් ළමා කාලයේදීම (අවුරුදු 13ත් 15ත් පමණ වන විට) මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම සඳහා යොමුවන අතර ඔවුන් ප්‍රථමයෙන්ම භාවිත කළ මත්ද්‍රව්‍ය බවට පත්වන්නේ බීඩ් හෝ සිගරට් වැනි දුම්කොළ (Tobacco) ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ය. මොවුන් මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීම සඳහා දොරටුව විවෘත වන්නේ ළමා කාලයේදීම දුම්කොළ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ඉරීමත් සමගය. ඉන්පසුව ඔවුන් ගංජා, හෙරොයින්, පෙතිවර්ග භාවිතය සඳහා යොමුවීමේ ප්‍රවණතාවක් පවතී. බන්ධනාගාරය තුළදී ද කිනම් හෝ මත්ද්‍රව්‍යයක් භාවිතා කිරීමට උත්සහ ගනී. එහිදී හෙරොයින් සහ ගංජා ආදී මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවූවන් පවා දුම්කොළ ඉරීම සිදු කරයි. ඔවුන් අවම මට්ටමින් හෝ තම ඇබ්බැහිය පවත්වාගෙන යයි. එබැවින් මොවුන් හට මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇති ඇබ්බැහියෙන් මිදීම මිරිඟුවක් බවට පත් වී ඇත.

තමන්ගේ ජීවිතය හා පවුලේ සාමජිකයින්ගේ ජීවිතය පිළිබඳ මෙන්ම එහි වටිනාකම පිළිබඳව මොවුන් විසින් ඇගයුමක් සිදුනොකරයි. තමන්ගේ හා පවුලේ සාමාජිකයන්ගේ අනාගතය පිළිබඳව දිගුකාලීන සැලසුම් නැත. ඔවුන් එදිනෙදා ජීවත් වේ. අද දවස ජීවත්වන ආකාරය

පිළිබඳ පමණක් දැඩි අවධානයකින් සිටින අතර හෙට පිළිබඳ එසේ තැකීමක් නොකරයි. බොහෝවිට මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇඹිබැහිවූවන් තුළ ආත්මාර්ථකාමී හැඟීම් ඇත. තමන්ගේ මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇති දැඩි ආශාව ඉෂ්ඨ කරගැනීම හා විරමණ ලක්ෂණ (Withdrawal Symptoms) නැති කර ගැනීම පිළිබඳ ඔවුන් දැඩි ලෙස තම අවධානය යොමු කරයි. පුනෙකු, සැමියෙකු, පියෙකු, සහෝදරයෙකු ලෙස තමන්ගෙන් ඉටුවිය යුතු යුතුක හා කාර්ය කොටස් පිළිබඳව දක්වන්නේ අඩු සැලකිල්ලකි. මෙම නේවාසිකයින් තුළ තමන්ගේ ජීවිතය පිළිබඳ හෝ කිසිදු දිගුකාලීන සැලසුමක් නැත. බන්ධනාගාරයෙන් නිදහස්වන දිනයන්හි දී පවා ඉදිරි ජීවිතය ගත කරන ආකාරය පිළිබඳව සැලසුමක් නැත. මන්ද්‍රව්‍යවලින් නිදහස් ජීවිතයක් ගත කිරීමට අවශ්‍ය කරන ආකල්ප වෙනස් කර ගැනීම, මිත්‍යාමත හා විශ්වාස නිවැරදි කර ගැනීම සඳහා උත්සහ කරන්නේ නේවාසිකයින් සුළු ප්‍රමාණයකි. මන්ද්‍රව්‍ය උපදේශන වැඩසටහන්, යෝග හා භාවනා වැඩසටහන් ආදිය සඳහා ඔවුන් සහභාගී වුවද ඒවායින් තම ජීවිතය වෙනස් කරගැනීම සඳහා ප්‍රයෝජනයක් ගන්නේ අතලොස්සකි. තම පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ අනාගතය පිළිබඳ ද විධිමත් සැලසුමක් මොවුන් තුළ නැත. ආර්ථික දියුණුව සඳහා කටයුතු කිරීම, අධ්‍යාපනය ලබාදීම, පවුලේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම, විත්තවේගී පෝෂණය, ආරක්ෂාව ලබාදීම ආදිය පිළිබඳව ද දැඩි අධිෂ්ඨානයක් යුතුව බන්ධනාගාරයෙන් නිදහස් වන ආකාරයක් නොපෙනේ. තමන්ගේ සහ පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ ජීවිත පිළිබඳවත් ඔවුන්ගේ අනාගතය පිළිබඳවත් සැලසුම් සහගතව කටයුතු සංවිධානය සිදු නොකළ ද මොවුන්ට දෛනිකව අවශ්‍යවන මන්ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය සොයාගැනීම සඳහාත් මන්ද්‍රව්‍ය වෙළඳමේ නියුතු වී සිටින්නේ නම් ඒවා අලෙවිකර ගැනීම සඳහාත් කෙටිකාලීන වශයෙන් සැලසුම් සකස් කර ගනී. උදාහරණයක් වශයෙන් මන්ද්‍රව්‍ය විකිණීම සඳහා ඔහුට බාධා ඇතිවන්නේ කුමක්ද? කුමන පුද්ගලයාද? එම බාධකය ඉවත් කිරීම සඳහා ඔවුන් සැලසුම් සහගතව කටයුතු සංවිධානය කරයි. ඔවුන්ට බාධාවන පුද්ගලයින් නීතියට කොටුකර දීම මොවුන් බහුල වශයෙන් සිදු කරන කටයුත්තකි. එසේම මන්ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීමටත් ඒවා විකිණීම සඳහාත් ඔවුන්ට හිතකර පරිසරයක් සකසා ගැනීම සඳහා ඕනෑම තරාතිරමක පුද්ගලයෙකු සමඟ හෝ ඕනෑම ආයතනයක් සමඟ සබඳතා ගොඩනගා ගැනීමට ඔවුන් කැප වී කටයුතු කරයි.

මොවුන් ඉක්මනින්ම සිගරට්, බීඩ් භාවිතයට යොමු වූ පිරිසක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. ඔවුන්ගේ ළමා කාලයේ දී සිදුකරන විනෝද කටයුතු, ක්‍රීඩා කටයුතු සඳහා දුම්පානය එකතු වී ඇත. ක්‍රමයෙන් හෙරොයින්, ගංජා ආදී අනෙක් මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇඹිබැහිවීමත් සමඟ ඔවුන්ගේ අනෙක් විනෝදාංශ ක්ෂය වී ගොස් මන්ද්‍රව්‍ය භාවිතය පමණක්ම විනෝදාංශය බවට පත් වී ඇත. මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇඹිබැහිවීමත් ඔවුන්ගේ ආකල්ප හා හැසිරීම් රටා වෙනස් වී ඇත. එබැවින් ඔවුන් නැවත නැවත බන්ධනාගාර ගත වේ. තම ජීවිතය සඳහා සතුට උපයා ගැනීම, විනෝදාංශ අත්විඳීම ආදිය මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇඹිබැහිවීම හා බන්ධනාගාර ගතවීම නිසා අහිමි වී ඇත.

මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇඹිබැහිවීමත් සමඟ මොවුන් හුදකලාභාවයට පත් වී ඇත. මන්ද මොවුන් විසින් මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇති ඇඹිබැහිය පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳව සිය අවධානය යොමු කරන අතර

අන්තර්පුද්ගල සබඳතා පිළිබඳව අමතක කර දමයි. පවුලේ සාමාජිකයින් සමග විනෝද වාරිකා යාම, රාත්‍රී හෝෂන සංග්‍රහයක් සඳහා එළියට යාම, දරුවන්ගේ විනෝද කටයුතු සඳහා පිටතට යාම ආදී ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මොවුන්ගේ දායකත්වය ලැබෙන්නේ නැත. දෙමාපියන් සහ සහෝදර සහෝදරියන් සමග පවතින සබඳතාවය දුරස්ථ වී ඇත. “ කුඩු ගහලා ජීවිතේ කුඩුවෙලා තියෙන්නේ. ඇත්තටම පවුලේ අයට මාව එපා උණා” (සම්මුඛ සාකච්ඡා). දිශානති පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ විශ්වාසය බිඳ දැමීම බොහෝ දුරට ඒ සඳහා බලපා ඇත. මොවුන් දිශානති පවුලේ සාමාජිකයින් මෙන්ම ප්‍රජනක පවුලේ සාමාජිකයින් විසින් ද මේ කාලය වන විට මොවුන් අතහැර දමා යයි. බන්ධනාගාරයේ රැඳී සිටින කාලය තුළදී මොවුන් බැලීම සඳහා කිසිදු පුද්ගලයෙකු නොපැමිණෙන්නේ මේ නිසාවෙනි.

ප්‍රශ්නයක්, අභියෝගයක් සඳහා මුහුණදීමට අවශ්‍ය කරන කුසලතා (ඤාණය, චිත්තවේගී, චිත්තවේගී, චිත්තවේගී) මොවුන්ට අහිමි වී ගොස් ඇත. මේනිසා ජීවිතය ගත කිරීමේදී මුහුණදීමට වන ගැටලුවලට විසඳුම් සෙවීම පැත්තක තබා එම ප්‍රශ්න මගහැරීම හා ගණන් නොගෙන සිටීම සඳහා උනන්දු වේ. ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් සොයනවා වෙනුවට ඒවායින් තාවකාලිකව සැඟවී සිටීම සඳහා ඔවුන් විසින් තෝරාගනු ලබන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීමයි. තරුණවියේ පසුවන නේවාසිකයින් තමන්ගේ ප්‍රේම සබඳතා සඳහා පැමිණෙන අභියෝග හමුවේ සහ සම්බන්ධතා බිඳවැටීම හමුවේ ලබාගන්නා එකම විසඳුම වන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරමින් කාලය ගෙවීමයි. නමුදු මෙවැනි ගැටලුකාරී තත්වයන් සමනය කර ගැනීම සඳහා විසඳුම් රාශියක් පවතින අතර ඒවා සඳහා ඔවුන්ගේ අවධානය යොමු නොකරයි.

මොවුන් මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව මිත්‍යාමත හා වැරදි ආකල්පවල එල්ල ගෙන සිටින පිරිසක් ලෙස සැලකිය හැකිය. මත්ද්‍රව්‍ය ඔවුන්ගේ ජීවිතය ගෙනයාම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය දෙයක් බවක් ඒවා අත්හැරිය නොහැකි ද්‍රව්‍යක් බවක් ඔවුන් දැඩිව විශ්වාස කරයි. ලිංගිකව වැඩි කාලයක් හැසිරීම සඳහා මත්ද්‍රව්‍ය අවශ්‍ය වේ, යහළුවන් අතර කැපී පෙනෙන වර්තයක් වීමට හැකිය, පිරිමි පෞරුෂය ගොඩනගා ගැනීමට අවශ්‍ය වේ, දුක - වේදනාව නැති කරයි, භාවිතයෙන් පසු ජීවිතයට සැප අත්දැකීමක් ලැබේ යන ආකාරයෙන් මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ වැරදි ආකල්ප ඔවුන් දැඩිව ග්‍රහණය කරගෙන සිටියි. මීට අමතරව මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව ඇති තවත් වැරදි ආකල්ප කිහිපයක් වන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය සිතල නැති කර ගැනීම සඳහා උපකාරී වේ, නිදිවැරීම සඳහා භාවිතා කළ හැකිය, විනෝදවීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ, අත්‍යයන්ව විවේචනය කිරීමට හා බැණවැදීමට පහසු වේ යනාදියයි. එසේම පුද්ගලයෙකුට ඕනෑම වෙලාවක මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය නතර කළ හැකිය. දිගුකාලීනව මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන පුද්ගලයින් පමණක් ඒවාට ඇබ්බැහි වේ, එක්වරක් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කොට එය නතර කළ හැකිය, මත්ද්‍රව්‍ය මගින් පුද්ගලයෙකුගේ නිර්මාණශීලීත්වය වැඩි කරයි යන මිත්‍යාමත ඔවුන් තුළ දක්නට ලැබේ. ඔවුන් මෙම මිත්‍යාමත හා වැරදි ආකල්ප යොදා ගනිමින් ඔවුන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සාධාරණීයකරණය කිරීමට උත්සහ ගනු ලබයි. ගංජා වැනි මත්ද්‍රව්‍ය ඖෂධයක් ලෙස භාවිතා කරනවා නේද? යන ප්‍රශ්නය මෙම නේවාසිකයින් විසින්

නගන ප්‍රධාන ප්‍රශ්නයකි. ගංජාවල පවතින 'ඔයක්(ටෙටිරා හයිඩ්‍රො කැනබිඩොල්) සංඝටකය ඉවත් කිරීමෙන් පසුව ඖෂධයක් ලෙස භාවිතා කරන බව ඔවුන් නොදනී.

ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ ප්‍රධානතම ක්‍රියාකාරකම වන්නේ භාවිතය සඳහා මත්ද්‍රව්‍ය සොයා ගැනීමයි. දෛනික මත්ද්‍රව්‍ය අවශ්‍යතාවය සපුරා ගැනීම සඳහා ඔවුන් නීති විරෝධී, සමාජ විරෝධී, සදාචාරාත්මක විරෝධී කටයුතු පවා සිදු කිරීමට පෙළඹේ. මොවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයින්, ඥාතීන්, හිතමිතුරන් මෙම නේවාසිකයින් බැහැරැකීම සඳහා බන්ධනාගාරයට පැමිණීමේදී ඔවුන්ට අවශ්‍ය කරන කිරිපිටි, බිස්කට්, බීම වර්ග ආදී ආහාර පාන වර්ග ද රෙදි සෝදන සබන් වර්ග හා කුඩු වර්ග ආදී පෞද්ගලික පවිත්‍රතාවය රැකගැනීම සඳහා උපකාරීවන බඩු භාණ්ඩ රැගෙන එයි. නමුදු මෙම නේවාසිකයින් විසින් සිදු කරන්නේ ඒවා අඩු මුදලට විකුණා එම මුදල්වලින් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීමයි.

මෙම නේවාසිකයින්ගේ සමාජ සම්බන්ධතා (දජස්ක ෂබ්ඵර්පඵසදබ්) දුර්වල මට්ටමක පවතී. විශේෂයෙන්ම සමාජ ආයතන සමග සබඳතා පවත්වන්නේ සීමා සහිතවය. ඔවුන් බොහෝවිට පොලීසිය, උසාවිය, බන්ධනාගාරය ආදී ආයතනවලට ඔවුන්ගේ සමාජ සබඳතා සීමා වේ. මෙරට පවතින අනෙක් සමාජ ආයතන, රාජ්‍ය ආයතන, රාජ්‍ය නොවන ආයතන හා පෞද්ගලික ආයතන පිළිබඳවත් ඒවායී සිදුවන සේවා පිළිබඳවත් ඔවුන්ගේ කිසිදු තැකීමක් නැත. එසේම ආගමික සමාජ සංස්ථාවෙන් ඔවුන් දුරස්ථ වී ඇති බව පෙනී යයි. එමඟින් සිදු වී තිබෙන්නේ ඔවුන් තුළ ආධ්‍යාත්මික සංවර්ධනයක් සිදු නොවීමයි. සිරගෙවල්වල තිබෙන පන්සල, කෝවිල, මුස්ලිම් පල්ලිය හා ක්‍රිස්තියානි පල්ලිය ජනශූන්‍ය ප්‍රදේශ බවට පත් වී ඇත. එම ආගමික මධ්‍යස්ථානවලට පැමිණෙන්නේ නේවාසිකයින් කිහිප දෙනෙකු පමණි. ඔවුන් ද දිනපතාම එම ආගමික ස්ථානවලට නොපැමිණේ. ඊට අමතරව තමන් ජීවත් වන ප්‍රදේශය තුළ පවතින ග්‍රාමීය සමිති සමාගම්, ග්‍රාමීය සංවර්ධන සමිති, සුබසාධන සමිති, තරුණ සමිති, ක්‍රීඩා සමාජ ආදිය සඳහා සම්බන්ධවීමට ඔවුන් මැළිකමක් දක්වයි. මෙලෙස සමාජ සම්බන්ධතා දුර්වලවීමත් සමග මොවුන් හුදකලාභාවයට පත් වී ඇත. මේ නිසා පවුලේ සාමජිකයෙකු හෝ ඥාතියෙකු හෝ ගම්වාසියෙකු හෝ කිසිදු පුද්ගලයෙකු ඔවුන්ව බැහැරැකීම සඳහා බන්ධනාගාරයට නොපැමිණෙන අවස්ථාවක් ඇත.

මොවුන් බන්ධනාගාරය තුළ පවතින විවිධ ආයතන හා අංශ මඟින් ද සේවය ලබා ගැනීම සඳහා උනන්දු නොවේ. විශේෂයෙන්ම බන්ධනාගාරය තුළ පවතින රෝහලෙන් (ජරසිදබ් යදිවසඵක) ප්‍රතිකාර ලබාගැනීම සඳහා ද මැළිකමක් දක්වයි. ඇතමුන් තමන්ට රෝගයක් තිබුණද ප්‍රතිකාර ගැනීමෙන් වැළකී සිටියි. බන්ධනාගාරය තුළ පවතින උපදේශන මධ්‍යස්ථානය, පුනරුත්ථාපන අංශය, වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථානය මගින් සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා නේවාසිකයින් උනන්දු නොවේ. නේවාසිකයින්ගේ ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් ලබාගැනීම, මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇති ඇබ්බැහියෙන් නිදහස් වීම හා මානසික සෞඛ්‍ය පවත්වා ගෙන යාම උදෙසා ස්ථාපිත කොට තිබෙන උපදේශන මධ්‍යස්ථානවලට පවා ස්වකැමැත්තෙන් ගොඩවන්නේ නේවාසිකයින් කිහිප දෙනෙකු

පමණි. එසේම මොවුන් අන්‍ය පුද්ගලයින් සමග සබඳතා පවත්වන්නේ එම පුද්ගලයා සතුව පවතින ශක්ති පදනම් කරගෙන නොවේ. ඔවුන් නිතරම අධ්‍යයනය කරනු ලබන්නේ අනෙක් පුද්ගලයින්ගේ දුර්වලතා මොනවාද යන්න පිළිබඳවයි. යම් පුද්ගලයෙකුගේ දුර්වලතා හඳුනාගත් පසු එම දුර්වලතා පදනම් කරගෙන ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම සඳහා උත්සහ කරනු ලබයි. බන්ධනාගාරය තුළ සිටින නිලධාරීන්ගේ දුර්වලතාවයන් සොයා ගැනීම සඳහා ඇතැම් නේවාසිකයින් උත්සහ දරන බවක් නිරීක්ෂණය වේ.

මොවුන් තුළ සමාජ ප්‍රාග්ධනය දුර්වල මට්ටමක පවතින අතර ඇතැම් පිරිස් සමාජ ප්‍රාග්ධනය සාමාන්‍යමය ආකාරයෙන් යොදා ගන්නා බව පෙනී යයි. බන්ධනාගාරය තුළ සිටින නේවාසිකයින් සමාජ සබඳතා යොදා ගනිමින් මත්ද්‍රව්‍ය සොයා ගැනීම හා ඒවා හවුලේ භාවිතා කිරීම සඳහා කටයුතු කරයි. එපමණක් නොව සිරගෙදරින් පැනයාම සඳහා ද එකිනෙකා උපකාර කර ගනී. ඇතැමුන් බන්ධනාගාරයෙන් නිදහස් වූ පසු මත්ද්‍රව්‍ය විකිණීම, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීම, සොරකම් කිරීම, මංකොල්ල කෑම ආදී අපරාධ සිදු කිරීම සඳහා කණ්ඩායමක් ලෙස කටයුතු කරනු ලබයි. එමෙන්ම බන්ධනාගාරය තුළ දී නේවාසිකයින් අතර ධනාත්මක වශයෙන් ද සමාජ සබඳතා පවතී. ඇඳුම්, ආහාර, සබන් වර්ග පිරිනැමීම ආදී ලෙස එකිනෙකාට පරෝපකාර කරගැනීම් ද මෙහි සිදු වේ.

මෙම නේවාසිකයින්ගේ ආත්ම සම්මානය (Self Esteem) අඩු මට්ටමක පවතී. තමන් පිළිබඳව හා තම ජීවිතය පිළිබඳ තිබෙන අභිමානය (Dignity) කෙරෙහි ඔවුන්ට තැකීමක් නැත. තමන් ලැබූ මනුෂ්‍ය ජීවිතය පිළිබඳ ආඩම්බරයක් නැත. තම ජීවිත කාලය තුළදී සාක්ෂාත් කරගත යුතු දේවල්, අරමුණු පිළිබඳ කිසිදු සැලසුමක් නැත. තමන්ගේ මහලුවිය නිදහසේ ගත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කරන තත්ත්ව නිර්මාණය කරගැනීම සඳහා උත්සාහයක් නොදරයි. වර්තමානය ජීවිතයේ දී පැමිණෙන ගැටලුවලට මුහුණ දෙනවා මිස අනාගතයේ දී තමන්ට මුහුණදීමට සිදුවන ගැටලු පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු නොකරයි.

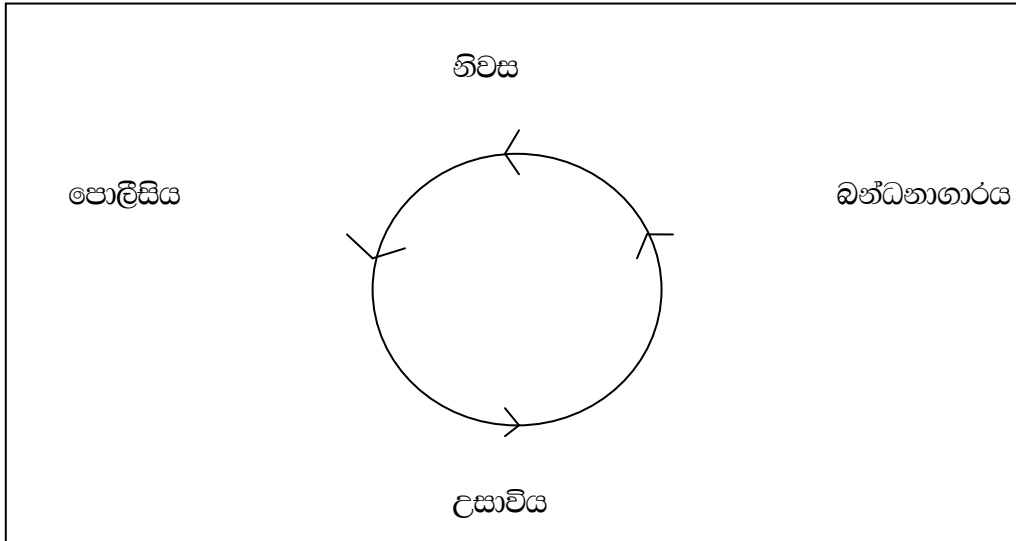
මොවුන්ට සමාජ ස්තරායනය පිළිබඳව ඇත්තේ අඩු දැනුමකි. ජාතිය, පන්තිය, ආගම පිළිබඳව දැඩි අවධානයකින් කටයුතු නොකරයි. රටේ දේශපාලන තත්ත්වය, සමාජ - ආර්ථික තත්ත්වය, ආගමික පසුබිම පිළිබඳ ගැඹුරු සාකච්ඡාවක් ඔවුන් තුළ දක්නට නොලැබේ. රටේ පවතින දේශපාලන හා සමාජ - ආර්ථික තත්ත්වවලින් ඔවුන්ට හිමිවන දෙයක් හෝ අහිමිවන දෙයක් හෝ නැතැයි ඔවුන් විශ්වාස කරයි.

මොවුන්ගේ ජීවිතයේ උඩුකුරු වලාහා ඉතා අඩු බව පෙනී යයි. කුඩා කාලයේදීම පාසැල් යාම අතහැර දැමීම නිසා අධ්‍යාපනය තුළින් ලබාගතහැකි උඩුකුරු වලාහා අහිමි වී යයි. ඔවුන් තෝරා ගන්නා රැකියාවන් සඳහා ද අත්වන්නේ එවැනිම තත්ත්වයකි. මන්ද ඔවුන් වැඩි වශයෙන් නියැලී සිටින්නේ දෛනික වැටුප් ලබන කුලී වැඩ වීමයි. වෘත්තීය පුහුණුවක් ලැබීම තුළින් හෝ

රැකියාව විධිමත්ව සිදු කිරීම මඟින් හෝ ආර්ථික දියුණුව ලබා ගැනීම සඳහා මොවුන් උත්සහයක් නොගනී.

බන්ධනාගාරය තුළ ද උපසංස්කෘතියක් ඇති අතර ඒ සඳහා මෙම නේවාසිකයින් අනුවර්තනය වී ඇත. නේවාසිකයින් භාවිත කරන පාරිභාෂික වචන තිබීම, ඔවුන්ට ආවේණික වූ පිළිගැනීම් හා සම්ප්‍රදාය පැවතීම බන්ධනාගාරය තුළ දක්නට ලැබේ. මෙම උපසංස්කෘතිය සඳහා හුරුවීමක් සමග ඔවුන් නැවත බන්ධනාගාර ගතවීමට ඇති හය හා සැකය ඉවත් වී යයි. මන්ද ඔවුන් බන්ධනාගාර නිලධාරීන් හඳුනාගෙන සිටීම, බන්ධනාගාරය තුළ ජීවත් විය යුතු ආකාරය පිළිබඳ දැනගෙන සිටීම නිසා මෙම ස්ථානයට, පරිසරයට හුරු පුරුදු වෙයි. මෙම උපසංස්කෘතිය දීර්ඝ කාලයක් සිරගත වී සිටින නේවාසිකයින් විසින් පවත්වාගෙන යන අතර නවක නේවාසිකයින්ට එය උගන්වනු ලබයි. මෙම උපසංස්කෘතිය තුළ දී ඔවුන්ට මන්ද්‍රව්‍ය සොයාගැනීමට අපහසු නොවේ. ඔවුන්ට හිමිවන සියලුම කෑම බීම වර්ග, සනීපාරක්ෂක ද්‍රව්‍ය ආදිය මුදල් බවට පත්කර ගන්නා ක්‍රම පිළිබඳ ඔවුන්ට මනා අවබෝධයක් ඇත. එම මුදල්වලින් සිදුකරන ප්‍රධාන කටයුත්ත වන්නේ මන්ද්‍රව්‍ය භාවිතයයි.

මෙම නේවාසිකයින් ඇඹිබැහියේ විසම වක්‍රයට හසු වී තිබෙන බව පෙනී යයි. ඔවුන් මන්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම අතහැර දැමීම සඳහා සූදානම් වී නැත. මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇඹිබැහිවීමක්, බන්ධනාගාර ගතවීමක් අතර ඉතා කිට්ටු සබඳතාවයක් ඇති අතර එම වක්‍රයෙන් ඔවුන්ට මිදීමට අසීරු වී ඇත.

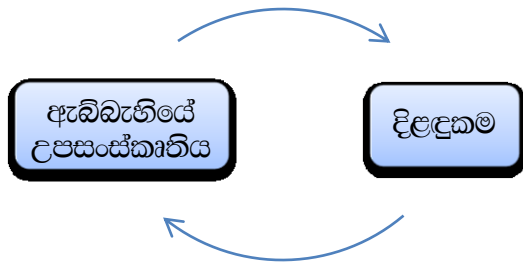
මූලාශ්‍රය : (කේන්ද්‍ර පර්යේෂණ, 2019)

නීතියෙන් දඬුවම් ලබා දුන්නද බන්ධනාගාර තුළ දී පුනරුත්ථාපනය වුවද ඔවුන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය තම ජීවිතයෙන් ඉවත් කරගැනීමට උත්සාහ නොකරයි. බන්ධනාගාර තුළ දී පවා ඔවුන් දඬුවම් කාලය ගත කරන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීමට අවස්ථාවක් සොයමිනි. බන්ධනාගාරයෙන් මහා සමාජයට ගිය සැණින් ඔවුන් පෙර භාවිතා කළ මත්ද්‍රව්‍ය වර්ගය භාවිතයට නැවත පොළඹවයි. නීතියට හසුවීමෙන් නැවතත් බන්ධනාගාරයට පැමිණෙයි. මෙය ඔවුන්ගේ ජීවිතය දිවයන වක්‍රයක් බවට පත් කරගෙන ඇත.

මොවුන් තුළ නිදන්ගත දරිද්‍රතාවය (Chronic Poverty) දක්නට ලැබේ. පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට දිළිඳුකම උරුම කරදෙයි. මොවුන් මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීමත් සමඟ තම බිරිඳට හා දරුවන්ට සිදුකළ යුතු කෘතයන්, කාර්ය කොටස් අමතක කර දමා ඇත. එයින් සිදුවන්නේ පවුලේ සාමජිකයින් අපේක්ෂා කළ ජීවිතයක් ඔවුන්ට ගත කිරීමට නොහැකි වීමයි. දරුවන්ට ද විධිමත් ලෙස අධ්‍යාපන කටයුතුවල නියැළීමට අවස්ථාව නොලැබීම ආදී වූ අත්දැකීම්වලට මුහුණදීමට සිදුවන නිසා අවසානයේදී දරුවන් ද දිලීන්දන් බවට පත් වේ. දිළිඳුකම පමණක් නොව මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීම පවා පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට උරුම වීම මෙහිදී සිදු වේ. එය නිදන්ගත ඇබ්බැහිය (Chronic Addiction) ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය. මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව ඇති වැරදි ආකල්ප, මිත්‍යාමත හා භාවිතය පිළිබඳවත් පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගලාගෙන යයි.

5 ඇබ්බැහිගේ උපසංස්කෘතිය සහ දිළිඳුකම

මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූ නේවාසිකයින් නියෝජනය කරන උපසංස්කෘතිය ඇබ්බැහිගේ සංස්කෘතිය (The Culture of Addiction) ලෙස හැඳින්විය හැකිය. නේවාසිකයින් තුළ පවතින උපසංස්කෘතියේ ලක්ෂණ මගින් ඔවුන් දිළිඳුන්ට බවට පත්කොට ඇත. එමෙන්ම දිළිඳුබවින් මිදීම සඳහා බාධකයක් බවට මෙම උපසංස්කෘතිය පත් වී ඇත. ඇබ්බැහිගේ සංස්කෘතිය සහ දිළිඳුකම අතර පවතින්නේ කිනම් ආකාරයක සබඳතාවයක් ද යන්න විග්‍රහ කර ගැනීම සඳහා පහත දැක්වෙන සටහන උපකාරී කර ගත හැක.

ඇබ්බැහිගේ උපසංස්කෘතිය නිසා ඔවුන් දිළිඳුකමින් පීඩා විඳින ආකාරය ද ඔවුන්ගේ දිළිඳුකම නිසාම මෙම උපසංස්කෘතියට ඇතුළත් වන ආකාරය ද හඳුනා ගත හැකිය. මේ නිසා ඇබ්බැහිගේ සංස්කෘතිය සහ දිළිඳුකම අතර පවතින්නේ අන්තර්පේදනයකි. එහි අදහස වන්නේ ඇබ්බැහිගේ සංස්කෘතිය දිළිඳුකම ඇති වීම සඳහා බලපාන බවත් දිළිඳුකම ඇබ්බැහිගේ සංස්කෘතිය ඇති වීම සඳහා බලපාන බවත්ය. උදාහරණයක් වශයෙන් මොවුන්ගේ පළමු පරම්පරාව නියෝජන කළ උපසංස්කෘතිය තුළ පාසල් අධ්‍යාපනය කඩාකප්පල් වීම දක්නට ලැබුණු අතර ඒ නිසාම ඔවුන් මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවූවන් හා දිළිඳුන්ට බවට පත් විය. ඔවුන්ගෙන් බිහි වූ දරුවන් උපත ලබද්දීම දිළිඳුන්ට බවට පත් වේ. එම දරුවන් දිළිඳුබවින් මිරිකෙන බැවින් මත්ද්‍රව්‍ය විකිණීමට හා මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට පෙළඹීණි. මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවූවන්ට පවතින උපසංස්කෘතියේ පවතින ලක්ෂණ පිළිබඳ පෙර පරිච්ඡේදවලින් සාකච්ඡා කොට ඇත. මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූවන්ට ආවේණික වූ හා පොදු වූ උප සංස්කෘතිය තුළින් පුද්ගලයින් දිළිඳු බවට පත් කරන ආකාරය පිළිබඳ විස්තරයක් පහතින් දැක් වේ.

ඇබ්බැහියේ උපසංස්කෘතිය තුළ පවතින ලක්ෂණ

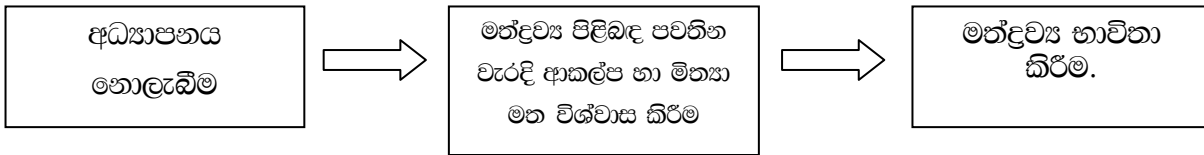
- බිඳුණු පවුල් නියෝජනය කිරීම.
(මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වූ පුද්ගලයා සහ ඔහුගේ සහකාරිය)
- ළමා කාලය කෙටි වීම.
- අධ්‍යාපනය නොලැබීම.
- විරැකියාව.
- දෛනික වැටුප් ලබන කුලී වැඩ කිරීම.
- මුදල් ඉතිරි නොකිරීම.
- ඉක්මණින් විවාහ වීම.
- පූර්වවෛවාහික ලිංගික සබඳතා පැවතීම.
- පවුලෙන් පරිබාහිරව ලිංගික අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීම.
- අනාගතය පිළිබඳ සැලසුම් නොමැති වීම.
- රෝගවලට ප්‍රතිකාර නොගැනීම.
- මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ වැරදි ආකල්ප හා මිත්‍යා මත දැඩිව විශ්වාස කිරීම.
- සමාජ ප්‍රාග්ධනය අඩුවීම.
- නැවත නැවත බන්ධනාගාරගත වීම.

දිළිඳුකම

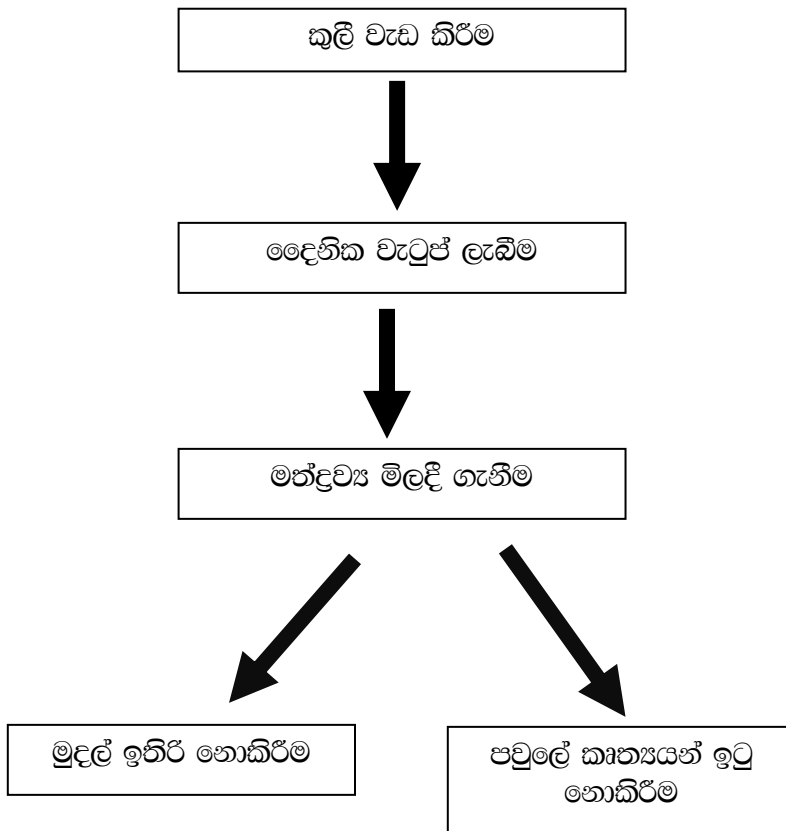
මූලාශ්‍රය : (කේන්ද්‍ර පර්යේෂණ, 2019)

මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවූවන්ගේ ළමා කාලය අහිමිවීම ඔවුන් දරිද්‍රතාවයට පත් කිරීම සඳහා ප්‍රබල සාධකයක් වී ඇත. මොවුන් බොහෝ දෙනෙකු බිඳුණු පවුලක් (Broken Family) නියෝජනය කරන නිසා දරුවෙකුට, ළමයෙකුට අවශ්‍ය කරන ආදරය, සෙනෙහස, සමාජානුයෝජනය, පෝෂණය හා අධ්‍යාපනය ලැබීම යන අයිතිවාසිකම් අහිමි වී යයි. ඉන්පසු ඔවුන් සිදු කරන්නේ පාසල් අධ්‍යාපනය ලබනවා වෙනුවට අවිධිමත් රැකියා සඳහා යොමු වීමයි. අධ්‍යාපනය තුළින් පුද්ගලයෙකුගේ දැනුම වර්ධනය කිරීමටත්, නිවැරදි ආකල්ප දියුණු කිරීමටත්, හැසිරීම් රටාව යහපත් කිරීමටත් හැකි වේ. නමුදු මොවුන්ට විධිමත් අධ්‍යාපනය අහිමිවීමත් සමග මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ පවතින වැරදි ආකල්ප හා මිත්‍යාමතවල ගොදුරු බවට පත් වේ.

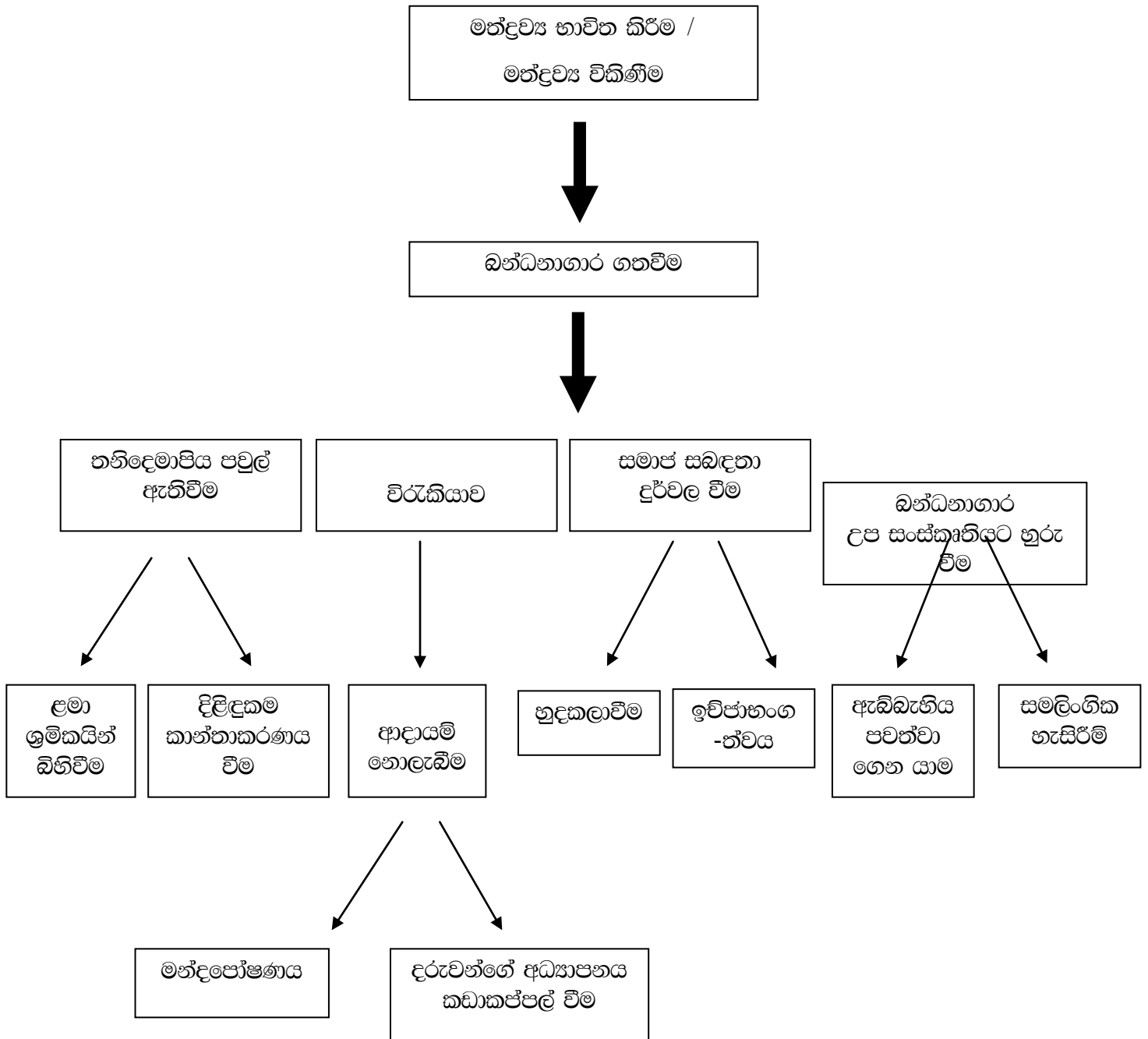
මූලාශ්‍රය : (කෛත්‍ර පර්යේෂණ, 2019)

අධ්‍යාපනය ලැබීම රැකියාවක් තෝරා ගැනීමේදී බලපාන සුදුසුකමක් නිසා අධ්‍යාපනය නොලැබීම හේතුවෙන් මොවුන් බොහෝ දෙනෙකු නියැලෙන්නේ අවිධිමත් රැකියාවලය. දෛනිකව වැටුප් ලබන කුලී වැඩවල නිරතවීමට ඔවුන්ට සිදු වී ඇත. දෛනික උපයන මුදල් ද මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සඳහා යොමු කිරීමෙන් මොවුන් දරිද්‍රතාවය පිළිබඳ බරපතල ගැටලුවකට මුහුණ දී ඇත.

මූලාශ්‍රය : (කෛත්‍ර පර්යේෂණ, 2019)

මොවුන්ගේ උපසංස්කෘතිය තුළ පවතින තවත් ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වන්නේ නැවත නැවත බන්ධනාගාර ගතවීමයි. එක් අවුරුද්දකට කිහිප වාරයක් බන්ධනාගාර ගතවීම හෝ දිගුකාලයක් බන්ධනාගාර ගතවීම හෝ සිදු වේ. මෙය මොවුන් දුප්තවීම සඳහා සෘජුවම බලපා ඇත.

(සෞත්‍ර පර්යේෂණ, 2019)

ගෘහ මූලිකයා බන්ධනාගාර ගතවීම නිසා වැඩි වශයෙන් පීඩා විඳින්නේ ඔවුන්ගේ භාර්යාවන්ය. මන්ද පවුලේ සියලුම බර කරට ගැනීමට ඇයට සිදුවන නිසාවෙනි. පවුලේ වියදම් සඳහා ආදායම් ඉපැයීම මෙන්ම දරුවන්ගේ ආරක්‍ෂාව හා රැකවරණය පිළිබඳ සියලු වගකීම් දැරීමට ඇයට සිදු වේ. මේ නිසා කාන්තාවට රැකියාවක නියැලීමටත් ගෘහයේ කටයුතු සංවිධානය කිරීමටත් සිදු වීම නිසා ද්විත්ව කාර්යභාරයක් සිදු කිරීමට ඇයට සිදු වේ. ඇතැම් කාන්තාවන් තම පවුලේ ආර්ථිකය පවත්වාගෙන යාම සඳහා මැද පෙරදිග ගෘහ සේවය සඳහා යොමු වී ඇත. ඩයනා පියර්ස් (Diana Pearce) නම් සමාජ විද්‍යාඥයා දක්වන්නේ වර්තමානයේ දී දිළිඳුකම කාන්තාකරණය (Feminization of Poverty) වී ඇති බවයි. මන්දවාදයට ඇබ්බැහි වූ පුද්ගලයින් සිටින පවුල්වල කාන්තාව දිළිඳුකමින් පීඩා විඳින බව අවිවාදිතය. නැවත නැවත බන්ධනාගාර ගතවීම නිසා බන්ධනාගාරය තුළ පවතින උපසංස්කෘතිය සඳහා ද පුද්ගලයින් අනුවර්ථනය වේ. එයින් ඔවුන්ට මන්දවාදවලින් නිදහස්වීම යන්න සිහිනයක් පමණක් බවට පත් කරනු ලබයි.

මොවුන් තුළ නිදන්ගත දරිද්‍රතාවය (Chronic Poverty) දක්නට ලැබේ. පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට දිළිඳුකම උරුම කරදෙයි. මොවුන් ජීවත් වන සමාජ - ආර්ථික පරිසරය අනුව එක් පරම්පරාවක සිට අනෙක් පරම්පරාව දක්වා දිළිඳුකම ව්‍යාප්ත වන බව පෙනී යයි (NDDCB/UNDCP/WHO project, 1992,P5). මොවුන්ගේ දෙමාපියන්ට අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අවස්ථාව මග හැරී ගොස් ඇති අතර එම අහිමි වීම පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගලාගෙන ගොස් ඇත. මේ ආකාරයෙන් මන්දවාද භාවිතය, මන්දවාද විකිණීම, සමාජ විරෝධී ක්‍රියාවල හා අපරාධ කටයුතු වල නිරත වීම ද පවුල ඔස්සේ ඔවුන්ට උරුම වී ඇත (NDDCB/UNDCP/WHO project,1992,p39). මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ ඔවුන් ඇබ්බැහියේ සංස්කෘතියෙන් ගැලවීම නොහැකිව දිළිඳුකමින් පීඩාවිඳිමින් ජීවත් වන බවයි. මන්දවාදයට ඇබ්බැහිවීම සහ දිළිඳුකම පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගලාගෙන යමින් ඇබ්බැහියේ අසරණයෝ බවට මොවුන් පත් වී ඇත.

සමුද්දේශ

අමරසේකර, ඩී. (2002), සමාජවිද්‍යාවේ මූලික සංකල්ප, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, වරකාපොළ.

බණ්ඩාර, එච්. එම්. එස්. සී. (2004) සමාජය පෞරුෂය සහ මන්දවාද භාවිතය

හේමන්ත, කේ. (2006), විශ්වවිද්‍යාල උපසංස්කෘතිය: සම්ප්‍රදාය, යථාර්ථය සහ වෙනස්කම්, කොළඹ 10.

රත්නපාල, එන්. (1995). සමාජ විද්‍යාවේ මූලධර්ම, සීමාසහිත ලේක් හවුස් ඉන්වෙස්මන්ට් සමාගම, කොළඹ 02.

රත්නපාල, එන්. (2001). මානව විද්‍යාව, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, වරකාපොළ.

Kaestner, R. (1998). Does drug use cause poverty? NBER working paper series, National Bureau of economic Research, Cambridge.

Lewis, O. (1966). The culture of poverty, www.ignaciodarnaude.com/.../Lew...

NDDCB/UNDCP/WHO project, Research unit, (1992). Case studies of Heroin users in Sri Lanka: Part II of the Careers study.

Tims, F. M., & Leukefeld, C. G. (1992). The challenge of drug abuse treatment in prisons and jails. NIDA research monograph, 118, 1-1.